

utta työpaikkaa Imatralla. Työpaikkojen lisäksi esitettiin optiona, sillä tällaisen yksikön toiminnan kehittyminen riippuu siitä, miten asioita pystytään jatkossa markkinoimaan.

Harvat seikat puoltavat, useat vastaan

Kaikkien konsulttien tarjoukset olivat tehtyjen laskelmien mukaan vähintään noin kolmanneksen korkeampia kuin kaupungin omassa toiminnassa saatavat säästöt. Tämän lisäksi kaupunki sai korkeimmat laskennalliset vertailupisteetkin.

Mittaustoimen tehtävät ja tehtäväkonaisuudet olisivat pirstoutumassa pieniin osiin, joita olivat kaupungille jäävät viranomaistehtävät ja ulkoistettaviksi esitetyt tehtävät. Tämän lisäksi ulkopuolisten palveluiden vertailuhinta oli korkeampi kuin kaupungin ulkoistamalla sama kustannusten lasku. Ulkoistamiseen liittyvä turvallisuuden ja laadun valvonta tulisi teettävään kaupungille lisätyötä. Tässä hankkeessa olisivat toteutuneet vain harvat ulkoistamista puoltavat seikat, sen sijaan useat olivat sitä vastaan.

Alueellisen yhteistyön mahdollisuudet selvitetään

Tekninen lautakunta päätti 18.1.2000, että selvitys ulkoistetun paikkatietokeskuksen perustamiseksi Imatralla todettiin valmistuneeksi ja että paikkatietojen käsittely- ja hyväksikäyttötoimintoja jatketaan Imatran kaupungin omana työnä. Lisäksi lautakunta edellytti, että käynnistetään selvitys, jossa tutkitaan mahdollisuudet alueellisen yhteistyöhön paikkatietopalvelujen kehittämisessä.

Etelä-Karjalan kunnat ovat käynnistäneet alueellisen selvityksen, jonka tarkoituksena tutkia paikkatietopalveluihin liittyvät yhteiskäyttö- ja kehittämismahdollisuudet sekä niiden toteuttamisedellytykset. Selvityksen tekoon osallistuvat kuntien ohella Etelä-Karjalan liitto ja Tietomaakunta-hanke. Selvityksen tulokset pitäisi olla käytettävissä tämän vuoden elokuun loppuun mennessä.

Mitä opittiin

Julkinen hankinta neuvottelumenettelynä oli opettava prosessi avoimine kysymyksineen. Koska neuvottelukumppaneita oli kolme, tuli kaikki asiat käytyä läpi kolmeen kertaan. Mittauksen työketjut, niiden kehittämistarpeet ja toteuttamisvaihtoehdot selkenivät ainakin kaupungin taholta neuvotteluihin osallistuneille.

Muina johtopäätöksinä voidaan todeta lainsäädännön voimakas vaikutus teh-

tävien rajauksiin. Sillä oli merkittävin vaikutus siihen, että ei muodostunut ejiä tehtäväkonaisuuksia, joita olisi voinut ulkoistaa. Nykyisillä toimintavoilla ulkoistaminen saattaisi olla kannattavaa työketjujen molemmissa päissä.

Hinnan pisteytys on vaikea. Jos kokonaistaloudellisuutta käytetään valintaperusteena, on sen arviointiperusteet kerrottava laskenta-asiakirjoissa. Tarjousten hinnat poikkesivat kaupungin vertailuhinnasta ennakoitua enemmän. Suurista hintaeroista huolimatta kaikki saivat saman pistemäärän hintatekijästä. Tämän takia valittu hinnan pisteytysmalli oli epäoikeuden mukainen edullisimman tarjouksen tehneelle.

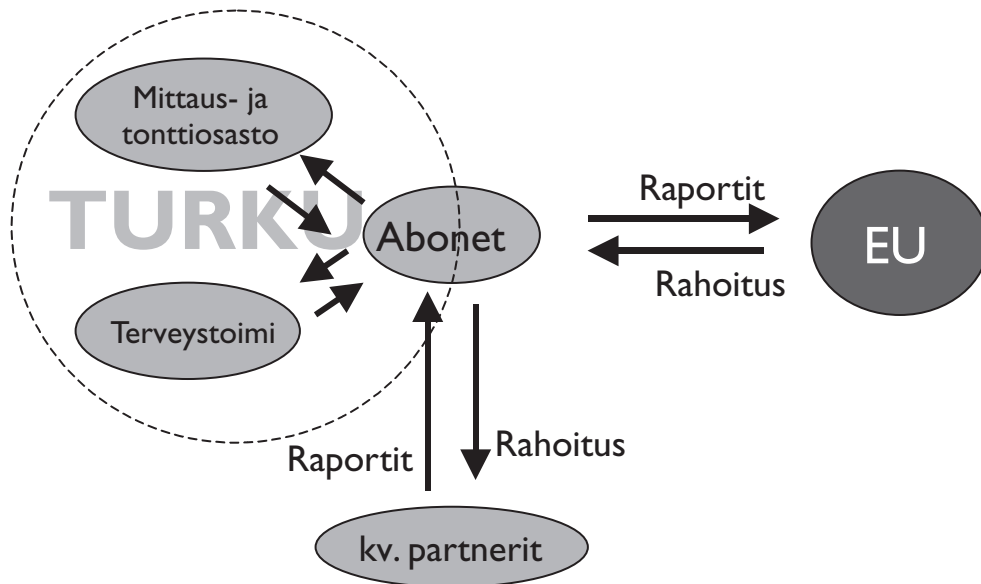
Mittausinsinööri Sulo Palovaara on toimiessaan vs. kaupungingeodeettina vastannut tästä hankkeesta.

Professori Kari I. Leväinen on ollut ulkopuolinen asiantuntija ja lausunnonantaja.

Lisätietoja:

Sulo Palovaara, Imatran kaupunki, sähköposti sulo.palovaara@imatra.fi.

Turun kaupungin mitta- ja tonttiosasto on mukana EU:n INFO2000-ohjelman rahoittamassa kansainvälisessä paikkatiedon Internet-pohjaiseen hyödyntämiseen liittyvässä projektissa. Hanke on kaksivuotinen ja se alkoi 1.1.1999. Projektin tavoitteena on julkisen sektorin hyvinvointiin, terveydentilaan ja ympäristöön liittyvien tietovarantojen hyödyntäminen päätöksenteossa, tiedottamisessa ja toiminnan ohjauksessa Internet-pohjaisen paikkatietojärjestelmän avulla. Turun kaupunki toimii projektin koordinaattorina ja hankkeeseen osallistuvat mitta- ja tonttiosaston lisäksi kaupungin terveysvirasto ja projektihallinnan erikoisyksikkö Abonet. Kansainväliset partnereista kaksi on Kreikasta, kaksi Walesista ja yksi Irlannista. Kokemuksia on kertynyt sekä hankalista partnereista että EU-komission kankeudesta, mikä taitaa olla EU-rahoitteisten projektien arkipäivää. Hanke on ohittanut puolenvälikrouvin reilusti ja edessä on tiukka loppurutistus.

Abonet-yksikkö niputtaa Turun yhdeksi kokonaisuudeksi projektinhallinnan näkökulmasta.

Kokemuksia EU-rahoitteisesta projektista INTERACTIVE WELL-BEING WEBMAP

PROJEKTIKOORDINAATTORI
JUKKA NIKULAINEN
TURUN KAUPUNKI

Turun näkökulmasta projektin keskeisenä tavoitteena on saada asukkaiden terveydentilaan ja hyvinvointiin liittyvät tietovarannot tehokkaaseen hyötykäyttöön päätöksenteossa ja tiedottamisessa käyttäen hyväksi paikkatieto- ja Internet-tekniikoita. Mittaus- ja tonttiosaston rooli projektissa liittyy paikkatietoteknologiaan, Terveystoimi on projektin lopputulosten keskeinen hyödyntäjä. Kaupungin hankepalveluyksikkö Abonetin rooli on auttaa projektin hallinnassa ja "niputtaa" Turku yhdeksi kokonaisuudeksi projektin ulkopuolisesta näkökulmasta.

Projekti, jonka suomenkielinen työnimi on *Interaktiivinen hyvinvointibarometri*, ei ole kuitenkaan vain puhtaasti teknologiaan keskittyvä hanke. Keskeisessä roolissa on tietosuojan huomioiminen lopputuotteessa eli selaimen ruutuun ilmestyvässä kartassa. Hanke ei keskity teknologian kehittämiseen, vaan ostaa ne ali-

hankintana. Walesilaiset partnerimme tosin kehittelevät omin voimin omaa karttapalvelintaan. Lisäksi painopiste heidän projektissaan on tiedon jakamisessa eri viranomaisten kesken.

Mittaus- ja tonttiosasto on tehnyt projektin myötä sopimuksen Tekla Oy:n kanssa ohjelmiston kehittämisestä terveydentilaan, hyvinvointiin ja ympäristön tilaan liittyvän tiedon käsittelyyn. Näin kehitettävä järjestelmä voidaan integroida Turussa käytössä olevaan Xcity- ja WebMap-ohjelmistoperheeseen.

Hätäinen hakuprosessi

Partnerit löytyivät olemassa olevasta yhteistyöverkostosta, mikä olikin onnistumisen edellytys, sillä hakemuksen rustaamiseen ei ollut aikaa kuin kolme viikkoa. Aloite hakemuksen tekemiseksi tuli Walesista. Kuitenkin heti alussa oli selvää, että hakemus syntyy vain, jos Turku ottaa vetovastuun hakuprosessissa. Mittaus- ja

tonttiosasto sekä terveystoimi huomasivat mahdollisuuden kehitysprojektille ja ottivat yhteyttä Abonet-yksikköön, joka otti vetovastuun hakemuksen laatimiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Hakuprosessi hoidettiin enimmäkseen sähköpostin välityksellä, eikä yhteisiä palavereja pidetty partnereiden kanssa. Ihme ja kumma, kaikki tarvittavat tiedot saatiin kasattua ajoissa ja hakemus saatiin kuriirin välityksellä ajoissa perille. Viimeiset hakemukseen liitettävät sitoutumisvakuutukset partnereilta saapuivat pari tuntia ennen kuin paketti lähti kohti Bryseliä.

Ens tiedot läpimenosta tulivat noin kahden kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. Siitä pari kuukautta myöhemmin komissiolta tuli neljäsvuvinen ja 63 eri korjausvaatimusta ja -ehdotusta sisältävä kirje. Tämän kirjeen pohjalta hakemuksen tekstiä, joka on myös sopimuksen keskeinen sisältö, viilattiin syksyn 1998 aikana. Ennen vuoden vaihdetta

saatiin vihdoin yhteisymmärrys projektin sisällöstä komission kanssa. Projektin puolesta allekirjoittajana toimi Turun kaupunki, jolle komission käyttämän menetelyn mukaisesti muut partnerit antoivat mandaatin toimia projektin koordinaattorina. Ensimmäiset kokemukset EU-komission kankeudesta saatiin tässä yhteydessä, kun joulukuun alussa tiedusteluista huolimatta ei ollut tietoa sopimuksen allekirjoituksen ajankohdasta, vaikka yksityiskohdista oli siis sovittu. Keskellä joulunpyhiä sopimuspaperit ilmestyivät yhtäkkiä Turkuun allekirjoitettavaksi *ehdotomasti* ennen uutta vuotta. Onneksi lakiasianosasto ja kaupunginjohtaja olivat tuolloin työssä eivätkä lomalla.

Varsinaisen pääsopimuksen lisäksi komission vaatimuksesta allekirjoitettiin erillinen ns. konsortiosopimus. Sopimuksen sisältö ei sinällään kiinnostanut komissiota, vaan riitti kunhan sopimus oli olemassa. Tämä olikin hyvä seikka, sillä yksi kreikkalaisista partnereistamme käytti allekirjoitukseen aikaa yli kuukauden ja kaikkien osapuolten nimet paperissa olivat vasta tammikuun puolenvälin jälkeen, siis puoli kuukautta pääsopimuksen voimaantulon jälkeen.

Komission valvojan vaihtuminen toi muutoksen työkuultuuriin

Yhteistyö komission kanssa sujui projektin alkuvaiheessa leppoisasti, eikä mitään ongelmia tai yllätyksiä esiintynyt. Tosin ensimmäinen maksatus komissiolta viivästyi lähes puoli vuotta. Tämä johtui osittain muutamasta pienestä kömmähdyksestä kustannusraporteissa, jotka johtivat uusien raporttien laatimiseen. Vaikka siis projektin valvoja ei ollut mikään pilkun viilaaja, niin talousasioissa komissio oli erittäin tarkka. Esimerkiksi kustannusraportti pitää allekirjoittaa aikaisintaan raportointikauden, joka on puoli vuotta, jälkeisenä päivänä, ei siis esimerkiksi jakson viimeisenä päivänä. On myös syytä itse muistaa täyttää kaikki implisiittisetkin summat kustannusraporttiin, kuten esimerkiksi komission rahoitusosuus, joka on luonnollisesti puolet kokonaiskustannuksista. Komissio ei näitä korjauksia tee, vaan seurauksena on uuden kustannus selvityksen laatiminen.

Toinen syy viivästyksen liittyi komission uudelleenorganisointiin. Jo huhtikuussa 1999 tiedettiin, että projektin valvoja vaihtuu, mutta virallinen siirto tapahtui vasta helmikuussa 2000. Samalla leppoisaa yhteistyötä vaihtui tiukaksi yksityiskohtien kanssa jumppaamiseksi. Uusi yhteys henkilöimme on erittäin tarkka ja

haluaa aina tietää esimerkiksi syyn siihen, miksi raportin otsikko on eri kuin alkuperäisessä hakemuksessa. Paradoksaalista on että leppoisa ensimmäinen valvojamme oli tiukan kurin ja organisaation mallimaasta Saksasta, kun taas uusi valvojamme tulee Italiasta, jossa kaikki ei aina välttämättä ole viimeisen päälle tarkkaa. Mielenkiinnolla odotamme välitarkastusta, joka tapahtuu Luxemburgissa toukokuun puolessa välissä.

Partnereiden sitouttaminen ei vain sopimustekninen asia

Projektissa on törmätty myös kenties yleisimpään kansainvälisten projektien projektinhallinnan ongelmaan. Hankkeen kumppanit eivät aina toimita ajoissa tarvittavia tietoja ja dokumentteja, eivätkä aina edes vastaa koordinaattorin kyselyihin halutulla aikataululla. Valitettavasti ainoa keino painostaa kumppaneita on vain vedota yhteisiin tavoitteisiin ja aikatauluun.

Erityisesti toisen kreikkalaisen partnerin kanssa on ollut ongelmia. Kyseiseen organisaatioon ei saatu mitään yhteyttä lähes kahteen kuukauteen, eikä kyseinen partneri luonnollisesti suoriutunut tehtävistään. Vasta tiukkasävyinen kirje, jossa viitattiin konsortioista erottamiseen sai eloa kyseiseen tahoon. Vakuutteluista huolimatta edelleen on kyseenalaista, pysyykö tai ylipäätään haluavatko nämä kreikkalaiset suoriutua omista osioistaan hankkeesta. Kummastusta herättää lisäksi kysymys, miksei niistä syistä, joita esitettiin ongelmien aiheuttajiksi, ollut ilmoitettu ajoissa koordinaattorille. Tekevätpä kreikkalaiset mitä tahansa, niin käytännössä heitä ei voi erottaa konsortioista muuta kuin täysin yksimielisellä päätöksellä. Tämä tarkoittaa siis sitä, että kyseessä oleva kumppani haluaisi myös itse lähteä projektista.

On ilmeistä, että hankkeen kumppaneiden on hyvä pitää yhteisiä palavereita jo hakemusvaiheessa. Tällöin on mahdollista tunnistaa mahdolliset ongelmat liittyen partnerin todelliseen sitoutumiseen hankkeeseen. Kokemuksen perusteella näyttää siltä, että mikäli kumppanilla ei ole aikomusta varata erikseen resursseja projektille, voidaan odottaa ongelmia työn laadussa ja aikatauluissa.

Jatketaanko EU-rahoituksella?

Lähtökohtana on, että aloitettu kehitys työ ei lopu, vaikka INFO2000-ohjelman rahoitus päättyykin vuoden vaihteessa. Tällä hetkellä on jo aloitettu jatkosuunnitelmien hahmottaminen. Tämä onkin

tärkeää, sillä mikäli EU-rahoitusta aiotaan käyttää on syytä huomioida, että hakuprosessit ovat suhteellisen pitkiä. Hankkeen hyväksymispäätöksen jälkeen saatetaan mennä puolikin vuotta, ennen kuin päästään aloittamaan.

Yhteenvetona voidaan todeta, että EU tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet erilaisten kehityshankkeiden rahoittamiselle, vaikkakin hakuprosessi ym. byrokratia vaatii kohtalaisen paljon aikaa ja vaivannäköä. Koordinaattori joutuu lisäksi usein ohjaamaan partnereita kädestä pitäen, rautalangasta mallia vääntäen. Vaarana onkin, että kehitysresurssit uppoavat hankkeen koordinointiin. Kansainvälisen yhteistyön hyödyt ovat myös huomionarvoinen seikka, vaikkakaan niitä ei ole aina helppo arvioida tai mitata esimerkiksi rahassa. Tällä hetkellä on todennäköistä, että tulevaisuudessa Turku hakee paikkatietohankkeisiin rahoitusta muista lähteistä kuin esimerkiksi viidennestä puiteohjelmasta.

Kirjoitus perustuu kirjoittajan Maanmittauspäivillä Espoossa 17.3.2000 pitämään luentoan, joka valitettavasti oli jäänyt pois Maankäytössä 1/2000 julkaistusta Maanmittauspäivienluentoliitteestä.

Projektikoordinaattori Jukka Nikulainen, Turun kaupunki, Mittaus- ja tonttiosasto, puh. (02) 262 4602, faksi (02) 262 4599 ja sähköposti jukka.nikulainen@turku.fi. Projektin kotisivu on osoitteessa <http://www.iwwm.org/>.